

Opplegg for 8. - 10. trinn

Besøkscenter våtmark

Oslo

Besøkscenter våtmark Oslo har som mål å formidle viktigheten av natur og biologisk mangfold. Vi har gratis pedagogiske opplegg for grunnskolen. Disse gjennomføres på våre avdelinger ved Østensjøvannet i Oslo, og Lilløyplassen på Fornebu.

Fra Kunnskapsløftet 2020, Overordnet del: «Skolen skal bidra til at elevene utvikler naturglede, respekt for naturen og klima- og miljøbevissthet.»

Oppleggene under passer spesielt godt inn i det tverrfaglige temaet «Bærekraftig utvikling».

Innhold

Viktig informasjon:	2
Spørsmål og bestilling	2
Våre avdelinger:	2
Om oppleggene:	2
Urban natur: Livet i Asfaltjungelen	3
Fuglenes verden	4
Våtmarka – et supersystem!	5
NY Friluftsliv	6

Viktig informasjon:

- Oppleggene krever aktiv deltagelse fra lærerne. Det forventes at lærerne hjelper til med organisering og sørger for ro og orden blant elevene. Lærerne har også ansvaret for sikkerheten til elevene, også dersom undervisningsopplegget holdes i nærheten av vann.
- Det er behov for minst to deltagende lærere i de fleste oppleggene.
- Vi oppholder oss hovedsakelig utendørs. Husk å kle dere godt, vi er ute i all slags vær!

Spørsmål og bestilling

For spørsmål og bestilling, ta kontakt på: booking@vatmarkoslo.no

Ta med informasjon om:

- ønsket dato – minst tre alternativer
- ønsket undervisningsopplegg
- antall elever
- hvilken avdeling du ønsker å besøke
- hvilken skole dere kommer fra
- navn og nummer til ansvarlig lærer som skal følge klassen
- det er elever som bruker rullestol, har allergier eller andre behov for tilrettelegging

Våre avdelinger:

Besøkscenter våtmark Oslo har to avdelinger. En avdeling er lokalisert på Lilløyplassen på Fornebu, og den andre avdelingen finner du ved Østensjøvannet i Oslo. Hvor de ulike oppleggene holdes, finner du i beskrivelsene under. Du finner mer informasjon om senteret og våre to avdelinger på www.vatmarkoslo.no.

Om oppleggene:

- Oppleggene er tilpasset Kunnskapsløftet 2020.
- Varighet på oppleggene er oppgitt i beskrivelsene under, men kan tilpasses noe ved behov.
- Gruppene kan spise medbrakt lunsj i løpet av opplegget.
- Alle opplegg har valgfritt for- og etterarbeid.

Urban natur: Livet i Asfaltjungelen

Innhold:

Opplegget tar utgangspunkt i naturen rundt Østensjøvannet i Oslo - for å forklare hvordan byer og mennesker preger og forvalter det biologiske mangfoldet i og rundt storbyene. Gjennom samarbeid, kreativitet og kritisk tenking skal elevene blant annet utforske og kartlegge artene som trives i nærmiljøet, bli kjent med trusler mot det biologiske mangfoldet, samt få kjenne på arealforvaltningens mange og vanskelige dilemmaer.

- Samarbeide i grupper for å kartlegge planter, sopp, lav, insekter og virveldyr i nærmiljøet ved hjelp av en tilpasset ruteanalyse, artsjakt og håndbøker.
- Gjennomgang av arters imponerende tilpasninger til urbanisering; hvilke arter kan og kan ikke overleve i det travle bylivet?
- Utforske trusler mot bærekraftige økosystemer og biologisk mangfold, samt bli kjent med hvordan lokalt, globalt og tverrfaglig samarbeid er nødvendig for å ivareta naturressurser for fremtiden.
- Gruppene skal få prøve seg som arealforvaltere i Oslo kommune, og må samarbeide for å ivareta både naturens og menneskers interesser underveis i byutviklingen.

Sted: Østensjøvannet i Oslo eller Lilløyplassen på Fornebu

Varighet: cirka 3 timer

Tidsrom: april – september

Kompetansemål:

- Gi eksempler på og drøfte aktuelle dilemmaer knyttet til utnyttelse av naturressurser og tap av biologisk mangfold
- Utforske sammenhenger mellom abiotiske og biotiske faktorer i et økosystem og diskutere hvordan energi og materie omdannes i kretsløp
- Beskrive ulike dimensjoner ved bærekraftig utvikling og hvordan de påvirker hverandre, og presentere tiltak for mer bærekraftige samfunn
- Beskrive sentrale lover, regler og normer og drøfte hvilke konsekvenser brudd på disse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt
- Bruke fagspråk og argumentere saklig i diskusjoner, samtaler, muntlige presentasjoner og skriftlige framstillinger om norskfaglige og tverrfaglige temaer

Kompetansemålene er hentet fra læreplanen i naturfag, samfunnsfag og norsk.

Fuglenes verden

Innhold:

Østensjøvannet har et rikt fugleliv med over 200 besøkende arter gjennom året. Opplegget tar utgangspunkt i dette mangfoldet og hvordan fuglene er tilpasset miljøet rundt seg. Eksempler på hva dagen kan inneholde er:

- Forelesning: Temaer som blir tatt opp er blant annet hva som skiller fugler fra andre dyr, hvordan fugler har tilpasset seg ulike miljøer, fuglelyder, miljøproblemer som truer fuglelivet og viktigheten av våtmark.
- Nebblek: Utendørs aktivitet hvor elevene skal kombinere ulike fugler med hva de spiser ved å se på hvilken type nebb de har.
- Tur til Østensjøvannet for å se og lytte etter fugler.
- Fuglebingo: Bingobrett med bilder av ulike fuglearter som vi kan se i området. Elevene skal krysse av for artene de observerer. Elevene lærer å kjenne igjen ulike fuglearter og å bruke kikkert.

Sted: Østensjøvannet i Oslo

Varighet: cirka 3 timer

Tidsrom: hele året

Kompetansemål:

- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener (...)
- utforske sammenhenger mellom abiotiske og biotiske faktorer i et økosystem (...)
- gi eksempler på og drøfte aktuelle dilemmaer knyttet til utnyttelse av naturressurser og tap av biologisk mangfold
- beskrive ulike dimensjoner ved bærekraftig utvikling og korleis de påvirkar hverandre, og presentere tiltak for mer bærekraftige samfunn

Kompetansemålene er hentet fra læreplanene i naturfag og samfunnsfag.

Våtmarka – et supersystem!

Innhold:

Hva er våtmark, og hvorfor er den så viktig? Opplegget tar utgangspunkt i naturen rundt Østensjøvannet, og forklarer hvorfor våtmark har stor betydning for biologisk mangfold og klima.

- Vi går langs en restaurert bekk og øver på å observere i naturen. Elevene skal notere hva de ser og hvorfor de tror det ser slik ut. De lærer å bruke sansene for å bli mer årvåkne i naturen. De skal lytte etter mystiske lyder og tenke på hvordan de beveger seg i terrenget for ikke å skremme dyr og fugler.
- Forelesning, gruppeoppgaver og diskusjon om våtmarka.
- Skattejakt for å finne ting som representerer våtmarkas ulike funksjoner.
- Til slutt oppsummerer vi dagen ved å spille våtmarksspillet, så her gjelder det å ha fulgt med om laget skal vinne!

Sted: Østensjøvannet i Oslo

Tidsrom: august-oktober

Varighet: cirka 3 timer

Kompetansemål:

- stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere avhengige og uavhengige variabler og samle data for å finne svar
- utforske sammenhenger mellom abiotiske og biotiske faktorer i et økosystem og diskutere hvordan energi og materie omdannes i kretsløp
- gi eksempler på og drøfte aktuelle dilemmaer knyttet til utnyttelse av naturressurser og tap av biologisk mangfold
- beskrive ulike dimensjoner ved bærekraftig utvikling og hvordan de påvirker hverandre, og presentere tiltak for mer bærekraftige samfunn

Kompetansemålene er hentet fra læreplanene i naturfag og samfunnsfag.

Friluftsliv

Innhold:

Hvordan lese kart og finne frem i naturen? Hva er allemannsretten og allemanspliktene? Hvordan kan vi bruke naturen på en skånsom måte? Dette er spørsmål vi utforsker i opplegget "bærekraftig friluftsliv".

- Introduksjon om friluftsliv: Vi definerer hva friluftsliv er og snakker om friluftsløven, allemannsretten og hvilke ansvar vi mennesker har når vi ferdes i naturen. Introduksjonen bygges rundt elevenes egne erfaringer og kunnskap om friluftsliv.
- Navigasjonsoppgave: Elevene lærer om hvordan man kan navigere i naturen ved hjelp av skrevne veibeskrivelser, tegn i naturen, og grunnleggende bruk av kart og kompass.
- Bålvett: Vi gjennomgår hvilke regler som gjelder for bålfyring i Norge, hvordan man skal velge ut materialer å fyre med og lar elevene lage sine egne bål. Bålfyring forutsetter egnet vær.
- Problemstilling: Avslutter dagen med å diskutere menneskers bruk av naturen og hvordan vi kan bruke naturen på en bærekraftig måte.

Læringsmål: Få bedre kunnskap om hvilke regler som gjelder for ferdsel i- og bruk av norsk natur.

Sted: Østensjøvannet i Oslo eller Lilløyplassen på Fornebu

Varighet: cirka 3 timer

Tidsrom: 15. september – 15. april.

Kompetansemål:

- gi eksempler på og drøfte aktuelle dilemmaer knyttet til utnyttelse av naturressurser og tap av biologisk mangfold (naturfag)
- utforske egne muligheter til (...) friluftsliv, idrettsaktiviteter og andre bevegelsesaktiviteter (kroppsøving)
- gjennomføre friluftsliv til ulike årstider(...), og reflektere over hva naturopplevingar kan ha å seie for ein sjølv og andre (kroppsøving)
- vurdere risiko og tryggleik ved ulike uteaktivitetar, forstå og gjennomføre sporlaus og trygg ferdsel (kroppsøving)

